

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

การสนทนาปัญหายุทธศาสตร์ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑
เรื่อง “สถานการณ์ แนวโน้ม และความท้าทาย การเคลื่อนย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ : กรณีเบงกาลี”
วันอังคารที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๐ เวลา ๑๓๓๐ - ๑๖๐๐
ณ ห้องประชุม ศศย.สปท. (๑)

ประธานการสนทนา

๑. พ.อ.กิตติ คงสมบัติ รอง ผอ.ศศย.สปท.

ผู้ทรงคุณวุฒิ

๒. นายณัฐพล ตันตระกูลทรัพย์ นักวิจัยสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๓. นายปลิวี ตริกรุณาสวัสดิ์ นักการทูตชำนาญการ (ที่ปรึกษา) กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ
๔. น.ส.ภาจิรา สุบรรณพงษ์ เจ้าหน้าที่โครงการ สำนักงานองค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน (ไอโอเอ็ม) ประเทศไทย
๕. น.อ.ดรณัฏ ทิพนันท์ ร.น. ผอ.กมภ.สกค.ยก.ทร.

ผู้ดำเนินรายการ

๖. พ.อ.นิรุจ ดวงปัญญา ผอ.กศย.ศศย.สปท.

สรุปสาระสำคัญ

๑. สถานการณ์ปัจจุบัน และแนวโน้มการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ : กรณีเบงกาลี ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และประเทศไทย

๑.๑ ชาวเบงกาลี คือมุสลิมที่อาศัยอยู่ทางตอนเหนือของยะไข่ (อาระกัน) และพูดภาษาโรฮีนจา นักวิชาการบางคนบอกว่า พวกเขาเป็นคนที่พื้นเมืองในยะไข่ ในขณะที่นักประวัติศาสตร์หลายคนกล่าวว่า พวกเขาเป็นผู้อพยพมาจากเบงกอลในช่วงที่อังกฤษปกครอง และบางส่วนก็มาในช่วงที่เมียนมาได้รับเอกราช และช่วงสงครามกลางเมืองในบังคลาเทศ ทั้งนี้ มุสลิมได้เข้ามาอยู่อาศัยในอาระกันตั้งแต่ศตวรรษที่ ๑๕ แต่จำนวนไม่สามารถระบุได้แน่ชัด หลังจากสงคราม Anglo-Burmese ในปี ๑๘๒๖ อังกฤษเข้าปกครองอาระกัน และอพยพผู้คนจากเบงกอลเข้ามาใช้แรงงาน จำนวนประชากรของมุสลิมคิดเป็น ๕% ของชาวอาระกันในขณะนั้น (๑๘๖๙) แต่หลังจากนั้นไม่นานจำนวนประชากรเบงกาลีได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

๑.๒ ชาวเบงกาลีมีประวัติความเป็นมาตั้งแต่ยุคสมัยอาณาจักรมรคธู หลักฐานของการตั้งถิ่นฐานของมุสลิมเบงกอลในดินแดนอาระกันครั้งแรก ย้อนกลับไปได้ถึงยุคของกษัตริย์ชาวพุทธนามว่า นรเมขลา แห่งอาณาจักรมรคธู หลังจากที่กษัตริย์นรเมขลาได้ลี้ภัยทางการเมืองไปอยู่ในเบงกอล (บังคลาเทศ) เป็นเวลา ๒๔ ปี เขาได้กลับมาครองบัลลังก์ได้อีกครั้ง โดยการสนับสนุนด้านกำลังทหารจากสุลต่านเบงกอล ทหารชาวเบงกอลที่มากับกษัตริย์นรเมขลา จึงตั้งถิ่นฐานอยู่ในดินแดนอาระกัน หลังจากนั้น เขายกดินแดนบางส่วนให้

/ สุลต่านเบงกอล...

สุลต่านเบงกอล และยอมรับอธิปไตยของสุลต่านเบงกอลเหนือดินแดนเหล่านั้นเพื่อแสดงถึงความเป็นข้าราชบริพารในสุลต่านเบงกอล

๑.๓ ยุคแห่งชัยชนะของเมียนมา หลังจากที่เมียนมาได้ชัยชนะต่ออาระกันในปี ๑๗๘๕ ต่อมาในปี ๑๗๘๙ ชาวอาระกันจำนวนหนึ่งได้หนีเข้าไปในเขตจิตตะกองของบริติชเบงกอล เพื่อหนีเอาชีวิตรอด และแสวงหาคำคุ้มครองจากบริติชอินเดีย ผู้ปกครองเมียนมาได้ประหารชาวอาระกันนับพันคน และขนย้ายประชากรส่วนที่เหลือเข้าไปที่ภาคกลางของเมียนมา ทั้งอาระกันให้เป็นดินแดนที่แทบจะร้างผู้คนไปจนถึงช่วงที่อังกฤษเข้ามายึดครอง

๑.๔ ยุคการปกครองของจักรวรรดิอังกฤษ อังกฤษได้ส่งเสริมให้ชาวเบงกอลที่อยู่ในดินแดนใกล้เคียง อพยพเข้าไปตั้งรกรากในดินแดนอาระกันในฐานะผู้ใช้แรงงานในฟาร์ม อังกฤษได้ยกเลิกเขตแดนระหว่างเบงกอลและอาระกัน ทำให้ไม่มีข้อจำกัดในการอพยพระหว่างดินแดน ในช่วงต้นศตวรรษที่ ๑๙ ชาวเบงกอลนับพันจากจิตตะกอง ได้เข้ามาตั้งรกรากในอาระกันและหางานทำ และในปี ๑๘๘๒ นายพลเนวินได้ทำรัฐประหารสำเร็จ และปฏิเสธความเป็นพลเมืองเมียนมาของชาวเบงกาลี

๑.๕ ยุคสงครามโลกครั้งที่ ๒ ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ กองทัพญี่ปุ่นได้บุกเข้าสู่เมียนมา ทำให้กองกำลังของอังกฤษต้องถอยร่นไป และหมดอำนาจในดินแดนอาระกัน ทำให้เกิดความรุนแรงขึ้นระหว่างชาวอาระกันพื้นเมือง กับชุมชนมุสลิม อังกฤษได้มอบอาวุธให้กับมุสลิมโรฮินจาทางตอนเหนือของอาระกัน เพื่อสร้างแนวป้องกันการบุกของกองทัพญี่ปุ่น แต่ชาวมุสลิมกลับใช้อาวุธนั้นเข้าทำลายหมู่บ้านของชาวอาระกันแทนที่จะนำไปต่อต้านกองทัพญี่ปุ่น ต่อมาชาวเบงกาลีจากตอนเหนือของอาระกัน สังหารชาวอาระกันพื้นเมืองเพื่อตอบโต้มุสลิม ในระหว่างนั้นกองทัพญี่ปุ่นได้กระทำการฆ่า ช่มชู้ และทรมานชาวมุสลิมในอาระกัน ทำให้มุสลิมอาระกัน ต้องหลบหนีข้ามพรมแดนไปเบงกอล นอกจากนี้ความรุนแรงยังไม่ได้จำกัดอยู่แค่มุสลิมในอาระกันเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงชาวอินเดีย และอังกฤษที่เข้ามาทำนุในช่วงที่เมียนมาตกเป็นอาณานิคมของอังกฤษ

๑.๖ ยุคจลาจลหลังสงครามโลก ในระหว่างที่ปากีสถานกำลังต่อสู้ทางการเมืองเพื่อแยกตัวออกจากอินเดีย ในปี ๑๙๔๐ มุสลิมเบงกาลี ได้ก่อตั้งองค์กรเคลื่อนไหวเพื่อแยกดินแดน ไปร่วมกับปากีสถาน ตะวันออก ก่อนที่พม่าจะได้รับเอกราชในปี ๑๙๔๘ ผู้นำมุสลิมได้ติดต่อกับ โมฮัมหมัด อาลี จินนาร์ ผู้ก่อตั้งปากีสถาน และขอความช่วยเหลือในการรวบรวมดินแดน Mayu เข้ากับ ปากีสถาน โดยอ้างความเข้ากันได้ทางศาสนาและสภาพตามภูมิศาสตร์ สองเดือนต่อมา กลุ่มสันนิบาตมุสลิมอาระกันตอนเหนือก็ถูกจัดตั้งขึ้นในเมืองหลวงของยะไข่ โดยมีเป้าหมายจะรวมดินแดนกับปากีสถาน แต่ข้อเสนอนี้ก็ไม่มีอะไรเป็นรูปธรรมเพราะผู้นำปากีสถานปฏิเสธ และกล่าวว่าเขาจะไม่แทรกแซงกิจการภายในของเมียนมา

๒. ความท้าทายและผลกระทบจากสถานการณ์การเคลื่อนย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ : กรณีเบงกาลีต่อประเทศไทย

๒.๑ จากสถานการณ์ความไม่สงบที่ผ่านมาระหว่างกลุ่มรัฐบาลเมียนมาและกองกำลังติดอาวุธ ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตเป็นจำนวนมาก โดยนับตั้งแต่มีกองกำลังติดอาวุธซุ่มโจมตีป้อมตำรวจและกองกำลังรักษาดินแดนของเมียนมาถึง ๓๐ แห่ง เป็นเหตุให้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจและทหารแห่งเมียนมาเสียชีวิต เรียกได้ว่าเป็นการกระทำที่อกอาจและทำร้ายอำนาจอัฐมากที่สุดในรอบหลายปี หลังจากนั้นกองทัพและประชาชนชาวพุทธในยะไข่จึงได้ตอบด้วยการเผาทำลายและสังหารชาวเบงกาลีเป็นจำนวนมาก และปรากฏว่ามีกลุ่มติดอาวุธโรฮินจา หรือที่เรียกว่า อาซา (ARSA) เป็นกลุ่มที่สังคมนิยมมาค่อนข้างมีความกังวลว่าจะมีสายสัมพันธ์ที่ดีต่อองค์กรก่อการร้ายระดับโลกอื่นๆ

๒.๒ ในช่วงเกิดความรุนแรงในพื้นที่ พบว่ามีการอพยพของชาวเบงกาลีเป็นจำนวนมากจากเมียนมาไปยังบังคลาเทศกว่าหลายแสนคน ทำให้เกิดกลุ่มสิทธิต่างๆ กล่าวหากองทัพเมียนมาว่าเผาหมู่บ้านชาวเบงกาลี ขณะที่กองทัพปฏิเสธ ยืนยันว่าพวกเขาต่อสู้กับกลุ่มติดอาวุธ อย่างไรก็ตามเรื่องนี้ทำให้รัฐบาลเมียนมาถูกนานาชาติตำหนิที่ไม่ช่วยเหลือชาวเบงกาลี

๒.๓ ปฏิบัติการของนานาชาติ สหประชาชาติได้ออกมาเรียกร้องกดดันให้มีการส่งคณะตรวจสอบข้อเท็จจริงเข้าไปตรวจสอบว่าเป็นกรณีการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์หรือไม่ และเพื่อเรียกร้องให้นำผู้กระทำผิดมาลงโทษ

๒.๔ นโยบายไม่แทรกแซงกิจการภายในของประเทศสมาชิกของอาเซียน ซึ่งเป็นแนวคิดตรงกันข้ามกับองค์กรระหว่างประเทศอื่นๆ อย่างสหประชาชาติ ที่มองว่าการส่งเสริมประชาธิปไตยและหลักการสิทธิมนุษยชนเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งในเชิงเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม และพยายามกระตุ้นให้อาเซียนใช้หลักการปฏิบัติสากลด้วยความเท่าเทียม นอกจากนี้ อาเซียนอาจให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือวิกฤตการณ์ในรัฐยะไข่ผ่านศูนย์ประสานงานสำหรับความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมเกี่ยวกับการจัดการภัยพิบัติ (ASEAN Humanitarian Assistance Centre) ถึงแม้ว่าหลังการประชุมอาเซียนซัมมิทครั้งที่ ๓๑ ซึ่งจัดขึ้น ณ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ เมื่อช่วงเดือน พ.ย.๖๐ ที่ผ่านมา โดยเฉพาะที่มีการเผยแพร่ร่างแถลงการณ์ของผู้นำฟิลิปปินส์ ที่กล่าวต่อที่ประชุมอาเซียนทั่วโลก ก็ไม่ปรากฏการแถลงการณ์เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาของเบงกาลี ซึ่งสวนทางกับแถลงการณ์ของสมาคมความมั่นคงแห่งสหประชาชาติที่เพิ่งประณามความรุนแรงในรัฐยะไข่ และเรียกร้องให้เมียนมายุติปฏิบัติการทางทหารในรัฐยะไข่ และให้เริ่มการเจรจาส่งตัวชาวเบงกาลีกลับสู่เมียนมา

๒.๕ ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาของเมียนมาของภูมิภาค โดยการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศเอเชีย-ยุโรป ครั้งที่ ๑๓ ที่กรุงเนปิตอว์ ประเทศเมียนมา ในที่ประชุมกลุ่มย่อยรัฐมนตรีเอเชีย-ยุโรป ร่วมกับนาง อองซาน ซูจี ที่ปรึกษาแห่งรัฐ และรัฐมนตรีต่างประเทศเมียนมา นาง อองซาน ซูจี ได้ชี้แจงถึงการแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษา โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากต่างประเทศ ๕ ท่าน ร่วมด้วย หนึ่งในนั้นคือ นายสุรเกียรติ์ เสถียรไทย ประธานคณะมนตรีเพื่อสันติภาพและความปรองดองแห่งเอเชีย (เอพีอาร์ซี) โดยการคัดเลือกนายสุรเกียรติ์ เสถียรไทย มาดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการที่ปรึกษาดังกล่าว เนื่องจากมีประสบการณ์ในการดูแลผู้พลัดถิ่นเมียนมา รวมถึงประสบการณ์ในการส่งกลับผู้พลัดถิ่น นอกจากนี้ไทยยังมีแรงงานเมียนมาจำนวนมากอยู่ในประเทศ ซึ่งในการดำเนินงานของคณะกรรมการชุดนี้จะนำรายงานของประธานอาเซียนไปพิจารณาโดยละเอียด เพื่อกลับมาให้ข้อเสนอแนะกับเมียนมาอีกครั้ง ว่าข้อเสนอใดที่เมียนมาควรหรือไม่ควรนำไปปฏิบัติ อะไรควรทำก่อนหลังและจะมีปัญหาอุปสรรคอย่างไร รวมถึงการให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่นๆ

๓. ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการความท้าทายของการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ : กรณีโรฮีนจา ต่อประเทศไทยและกองทัพ

๓.๑ การดำเนินการของไทย

๓.๑.๑ การแสดงท่าทีของไทย จากกรณีผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในรัฐยะไข่ ตามที่ กระทรวงการต่างประเทศชี้แจงผ่านเว็บไซต์เรื่องการดำเนินการของรัฐบาลไทยต่อผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ในรัฐยะไข่ ๔ ประเด็นดังนี้ (๑) รัฐบาลไทยติดตามสถานการณ์ความไม่สงบในรัฐยะไข่ด้วยความห่วงใยและสนับสนุนถ้อยแถลงของประธานอาเซียนเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยตลอด (๒) รัฐบาลให้ความสำคัญและให้ความคุ้มครองตามหลักมนุษยธรรม ในการดูแลผู้หนีภัยการสู้รบจากเมียนมาโดยตลอด ซึ่งเห็นได้จากการที่ไทยได้ดูแลผู้หนีภัยการสู้รบจากเมียนมาที่อาศัยอยู่ในเขตแดนไทยเป็นเวลากว่า ๓๐ ปี และในปัจจุบันยังมีจำนวนกว่าแสนคนพักพิงอยู่ (๓) ในส่วนของการให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ในรัฐยะไข่นั้น ล่าสุดจากสถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นเมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๐ ไทยให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมทั้งในรัฐยะไข่และในฝั่งบังกลาเทศ โดยมอบให้เมียนมาและบังกลาเทศประเทศละ ๕ ล้านบาท ผ่าน Red Cross Movement และคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ รวมทั้งจะให้ความช่วยเหลือระยะกลางและระยะยาว เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนซึ่งจะช่วยแก้ไขปัญหาคือต้นเหตุ

๓.๑.๒ การสนับสนุนการดำเนินงานแบบ low key (โลว์คีย์) หรือแบบเงียบๆ เพื่อไม่กดดันเมียนมา โดยใช้แรงกดดันผ่านประชาคมระหว่างประเทศให้แก้ไขปัญหาเบงกาลี ด้วยการช่วยส่งเสริมการมี

ช่องทาง การแลกเปลี่ยนความเห็นของตัวแทนเมียนมา กับประเทศและองค์กรต่างๆ สนับสนุนการจัดการ รากเหง้าของปัญหาต่อสถานะด้อยพัฒนาในรัฐยะไข่ เช่น ส่งเสริมด้านสาธารณสุข ส่งเสริมการสร้างอาชีพ สร้าง โรงสีข้าว โรงเพาะเลี้ยงพันธุ์กุ้ง และปลา เป็นต้น

๓.๒ การดำเนินการของกองทัพ กองทัพไทยได้จัดตั้งศูนย์อำนวยความสะดวกและช่วยเหลือ ด้านมนุษยธรรม ผู้โยกย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติในมหาสมุทรอินเดีย (ศอ.ยฐ.) โดยมีหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติการ ลาดตระเวน และช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม รวมถึงการร้องขอร่วมดำเนินการของมิตรประเทศ โดยเป็นผู้ ควบคุมการปฏิบัติ มีศูนย์ปฏิบัติการกองทัพเรือ (ศปก.ทร.) หรือ ศูนย์อำนวยความสะดวกและช่วยเหลือ ด้านมนุษยธรรมของกองทัพเรือได้จัดตั้งฐานปฏิบัติการลอยน้ำในทะเลอันดามัน หากเจอเรือผู้อพยพ พร้อม อำนาจความสะดวกการเดินทางต่อไป ยังจุดหมายปลายทางที่เขาต้องการไป ทั้งประเทศมาเลเซีย และอินโดนีเซีย ซึ่งมีการปฏิบัติการ ดังนี้

๓.๒.๑ กองทัพเรือใช้กำลังจากทัพเรือภาคที่ ๓ (โดยใช้เรือหลวงอ่างทอง) ออกปฏิบัติการใน ครั้งนี้ ซึ่งจะใช้เรืออีกจำนวน ๘ ลำ เฮลิคอปเตอร์ ๒ ลำ และเครื่องบินคอร์เนีย ๒ ลำ ซึ่งจะตั้งฐานปฏิบัติการ ลอยน้ำบริเวณเกาะสิมิลันต่อจากประเทศเมียนมาด้านบน โดยจะไม่ออกไปในทะเลหลวง

๓.๒.๒ กองทัพอากาศ มีหน้าที่หลัก คือ การเฝ้าตรวจ จัดอากาศยาน โดยเริ่มแล้ววันนี้มีการ ออกคำสั่งทางยุทธการให้เครื่องบินของกองทัพเรือและกองทัพอากาศ ได้เฝ้าตรวจการณ์ ถึงเวลา ๑๙.๐๐ น. ของ ทุกวัน ซึ่งจะใช้เครื่องบินขับ ๓๔๐ เออีดับเบิลยู, กริฟเฟ่น ที่มีการใช้อุปกรณ์พิเศษในการชี้เป้าหมาย โดยให้หน่วยบิน ๗๐๒๑ และ ๗๐๒๒ เป็นหน่วยยุทธวิธีการป้องกันประเทศ แต่เราโยกมาใช้สามารถปฏิบัติ การกิจนี้ได้ เพราะสามารถบินได้ภายใน ๑๐ นาที ในระยะทาง ๒๐๐ ไมล์ทะเล

๓.๒.๓ กอ.รมน.ดำเนินการตรวจผู้อพยพที่ผ่านขึ้นมาทางบก เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ฝ่าย ปกครองจะเข้ามาดูแลให้ความช่วยเหลือขั้นต้น จากนั้นจะส่งไปที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองในพื้นที่ เพื่อช่วย ให้เดินทางไปยังปลายทางตามที่ชาวเบงกาลีต้องการ

๓.๓ การดำเนินงานขององค์กรเอกชน (NGO) ได้มีการให้ความช่วยเหลือการตั้งที่พักชั่วคราว สุขภาพ น้ำดื่มที่สะอาด เพื่อให้สามารถเข้าถึงสาธารณสุขปกติ และสิ่งอำนวยความสะดวกได้อย่างเพียงพอ โดย มุ่งเน้นการพัฒนาด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้อพยพ ที่อยู่ภายใต้การดูแลชั่วคราวของสถานคุ้มครอง ในประเทศไทย รวมทั้งให้การสนับสนุนด้านต่างๆ ดังนี้

๓.๓.๑ การสนับสนุนด้านการแพทย์ โดยตรวจสุขภาพเบื้องต้นและติดตามการรักษา รวมถึง การตรวจสุขภาพเพื่อคัดกรองผู้อพยพ ที่ดำเนินการในทุกพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

๓.๓.๒ การสนับสนุนด้านจิตสังคม เพื่อเป็นการลดปัญหาความเสี่ยงด้านจิตเวชของผู้อพยพ จึงได้มีการจัดกิจกรรมให้ความรู้ คำปรึกษา และจัดกิจกรรมด้านวิชาการและนันทนาการให้แก่ผู้อพยพ อาทิ กิจกรรมกีฬา การสอนทอตะกร้า รวมทั้งการให้คำปรึกษาด้านสุขภาพจิตแบบเป็นกลุ่มและรายบุคคล

๓.๓.๓ สิ่งอุปโภค การแจกจ่ายเครื่องอุปโภคหลายประเภท อาทิ อุปกรณ์ทำความสะอาด เสื้อผ้า และของจำเป็นในชีวิตประจำวัน เป็นต้น

๓.๓.๔ การสนับสนุนอื่นๆ เช่น การสนับสนุนด้านน้ำดื่ม สุขาภิบาล และอนามัย ตลอดจน การปรับปรุงห้องน้ำ การติดตั้งเครื่องกรองน้ำ เป็นต้น

๔. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

๔.๑ เมียนมาได้มีการร้องขอให้ทางรัฐบาลไทยใช้ชื่อเรียกผู้อพยพว่า “ชาวเบงกาลี” นั้น รัฐบาลไทย ล่าสุดได้มีการประชุมหน่วยงานความมั่นคงที่เกี่ยวข้องสำหรับประเด็นของการเรียกชื่อผู้อพยพ โดยมีมติให้

หน่วยงานราชการและหน่วยงานความมั่นคงของไทยใช้ชื่อเรียกว่า “ชาวมุสลิมในรัฐยะไข่” เนื่องจากเป็นประเด็นที่มีความอ่อนไหว ทั้งนี้จะมีหนังสือเวียนแจ้งเพื่อทราบอย่างเป็นทางการต่อไป

๔.๒ ไทยควรระมัดระวังท่าทีของมาเลเซีย เพราะหากมาเลเซียประกาศพร้อมให้ความช่วยเหลือชาวเบงกาลี อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในน่านน้ำไทยได้

๔.๓ ภาคส่วนความมั่นคงควรเตรียมการรับมือ ทั้งจากกองทัพเมียนมา, กระแสประชาชน, เชื้อชาติ ศาสนา อาทิ กรณีของพระโมกขะเป็นผู้ร่วมก่อตั้งกลุ่มมาบะธา ซึ่งเป็นอักษรย่อในภาษาเมียนมา เป็นสมาคมปกป้องเชื้อชาติและศาสนา กลุ่มหัวรุนแรงของชาวพุทธที่เคลื่อนไหวต่อต้านชาวมุสลิมในเมียนมา ที่มองว่ารัฐบาลเมียนมาและกองทัพเมียนมาสามารถฆ่าชาวเบงกาลีได้โดยไม่ผิด เป็นต้น

๔.๔ การย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติในมหาสมุทรอินเดีย กองทัพเรืออาจต้องทำการสำรวจ mapping เรือที่ไม่ได้เป็นเรือประมง ซึ่งเป็นพาหนะที่อาจใช้ในการเคลื่อนย้ายคน ชะลอการไหลของผู้อพยพ เพื่อป้องกันไม่ให้เรือไทยถูกนำไปใช้ ตลอดจนการดำเนินงานภายใต้ ศอ.ยฐ. ควรเอื้อให้อำนวยความสะดวกทางมนุษยธรรมแก่ผู้ลี้ภัย แต่ไม่ให้เข้ามาในเมืองเพราะจะกระทบต่อความมั่นคงของไทยได้

๔.๕ ประเด็นความท้าทายในอนาคตที่เกี่ยวข้องและเตรียมพร้อมรับมือ เพราะอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของไทย มีทั้งสิ้น ๗ ประเด็น ได้แก่ (๑) เส้นทางใหม่ในการเคลื่อนย้ายทางบก สำหรับการเดินทางของชาวเบงกาลี ผ่านเมะล่าย (๒) องค์กรที่เห็นด้วยกับเบงกาลีจะใช้ไทยเป็นสายในการโจมตีเมียนมา (๓) แนวรบด้านตะวันตกชนกลุ่มน้อยเปลี่ยนไปจากนักรบเป็นนักพนัน อาจเปลี่ยนจากการค้ายาเสพติดเป็นการค้ามนุษย์ แรงงานเถื่อน และความมั่นคง (๔) กลุ่มที่เห็นใจชาวเบงกาลีจากต่างประเทศจะออกมาเคลื่อนไหว (๕) การขยายแนวร่วมทางออนไลน์มากขึ้น (๖) การก่อการร้าย หัวรุนแรง นักรบชาติต่างๆ อาจแทรกแซงในรัฐยะไข่ (๗) อาชญากรรมข้ามชาติเข้าไปแสวงประโยชน์ในรัฐยะไข่ อาทิ ยาเสพติด, การค้าอาวุธข้ามชาติ, การลักลอบนำคนเข้าเมือง, การปลอมแปลงเอกสาร เป็นต้น

สรุปประเด็นโดย
นางสาวหทัย ไทยานนท์
นักวิจัย ศศย.สปท.